

Savremena pravna regulativa od značaja za razvoj delatnosti osiguranja

Prof. dr Jasna Pak

sors 2016

Zbog aktuelnosti i šireg društvenog značaja osiguranje mora veću pažnju da posveti naročito:

- 1) dopunskom penzijskom osiguranju
- 2) osiguranju prirodnih i drugih katastrofalnih događaja
- 3) osiguranju od odgovornosti usled zagađivanja životne sredine
- 4) zaštiti ličnih podataka osiguranika

Dopunska penzija

Najvažniji propisi:

- 1) zakoni o osiguranju
- 2) zakoni o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima
- 3) zakoni o zaštiti potrošača

Dopunska penzija se obezbeđuje najčešće putem:

- 1) rentnog osiguranja života (pojedinačni i kolektivni ugovori)
- 2) penzijskih fondova poslodavaca
- 3) otvorenih penzijskih fondova

Za dopunsku penziju su zainteresovani:

- 1) zaposleni u privrednim društvima
- 2) lica koja obavljaju slobodne profesije
- 3) poljoprivrednici
- 4) zaposleni u državnoj upravi i javnim preduzećima

Životno rentno osiguranje u funkciji dopunske penzije može da se obezbedi putem

- 1) kolektivnih ugovora (obaveznih ili dobrovoljnih) koje zaključuju poslodavci, razna udruženja, komore
- 2) pojedinačnih ugovora

Zakonodavac stvara uslove za obezbeđenje dopunskih penzija putem klasičnih poslova osiguranja:

- 1) izmenom tehnike osiguranja života
- 2) definisanjem novih pravna pravila o kolektivnim ugovorima
- 3) posebnim načinom upravljanja sredstvima rezervi

Penzijski fondovi su dobar način za obezbeđivanje dopunske penzije ako postoji:

- 1) garancija da će penzije biti isplaćivene
- 2) stručan i efikasan državni nadzor
- 3) uslovi za masovno zaključivanje kolektivnih ugovora
- 4) zakonski osnov za plasman sredstava fonda prilagođen uslovima na tržištu

Zagađivanje životne sredine

27

Najvažniji propisi:

- 1) Direktiva o odgovornosti za štetu prema životnoj sredini 2004/35 EC (“zagađivač plaća”)
- 2) zakoni o zaštiti životne sredine
- 3) zakoni o zaštiti prirode

Vrste šteta usled zagađivanja:

- 1) konvencionalne štete: štete na licima i štete na stvarima
- 2) ekološke štete: šteta po zaštićene vrste i prirodna staništa; šteta po vode; šteta po zemljište

Pitanja od značaja za sprečavanje šteta i njihovo otklanjanje:

- 1) praćenje rada operatera – blagovremeno donošenje odgovarajućih mera
- 2) utvrđivanje razumnih troškova sprečavanja i/ili otklanjanja posledica zagađivanja
- 3) sprovođenja preventivnih mera uz kontrolu kvaliteta
- 4) utvrđivanje neophodnog nivoa sanacije po nastanku štete

**Zakonom se utvrđuje obavezu potencijalnog
zagađivača (operatera) da obezbedi finansijsku
garanciju (osiguranje) za:**

- 1) izvršenje obaveza na sprečavanju nastajanja šteta i otklanjanja njihovih posledica
- 2) izvršenje obaveza u slučaju nesolventnosti

Osiguranje u većini razvijenih zemalja obezbeđuje:

- 1) naknadu konvencionalnih šteta u okviru opšteg osiguranja građanske odgovornosti iz delatnosti (posebne odredbe ili posebni uslovi)
- 2) naknadu ekoloških šteta putem pulova osiguranja i na osnovu posebnih jedinstvenih uslova

Neka otvorena pitanja:

- 1) da li pokriće šteta koje nisu pokrivenene osiguranjem obezbediti iz posebnog fonda za zaštitu životne sredine?
- 2) da li zakonom ograničiti odgovornost za štete usled zagađivanja?
- 3) kako obezbediti širu saradnju osiguravača radi raspodele rizika: pul osiguranja, pul reosiguranja?
- 4) kako obezbediti saradnju osiguravača i države u ovoj oblasti?

Moguća rešenja

Osnivanje poslovnog udruženja (pula) za ekološke rizike koji bi:

- 1) primenjivao model uslove osiguranja radi razjašnjenje i usaglašavanja različitih koncepata pokrića
- 2) obezbedio razmenu iskustava (društva za osiguranje, društva za reosiguranje, garantni fond)
- 3) angažovao stručno osposobljene kadrove za procenu rizika i procenu i likvidaciju šteta

Osnivanje fonda za zaštitu životne sredine na osnovu:

- 1.) javno – privatne saradnje
- 2) usaglašavanja i sprovođenja programa prevencije
- 3) finansiranja iz premije osiguranja

Najvažniji propisi:

- 1) zakoni o zaštiti od pojedinih katastrofalnih događaja
- 2) zakoni o sprečavanju šteta i njihovoj naknadi
- 3) zakoni o osiguranju

Katastrofalni rizici

Vrste katastrofa:

- 1) prirodne katastrofe
- 2) tehnološki akcidenti
- 3) terorizam

Katastrofalnim događajima može smatrati oni čije su štetne posledice izuzetno teške po zajednicu u kojoj su nastali.

Prirodne događaji koji najčešće mogu biti katastrofalni:

- 1) zemljotres
- 2) poplava
- 3) oluja
- 4) suša

Neki drugi prirodni događaju mogu da imaju takođe katastrofalne posledice (npr. grad, sleganje tla, težina snega)

Problem osiguranje katastrofalnih rizika rešava se na razne načine uz obavezno učešće države, kao:

- 1) osnivanjem nacionalnog tela za osiguranje od katastrofalnih rizika na osnovu utvrđenog nacionalnog programa
- 2) uvođenjem kvazi obaveznog osiguranje: svi oni koji zaključuju osiguranje stvari dužni da plate premiju za osiguranje rizika koji imaju razmere katastrofe
- 3) dobrovoljno osiguranje prirodnih katastrofa u formi proširenja pokrića u osiguranjima stvari putem pulova osiguranja i reosiguranja

Podrška države osiguranju ogleda se naročito u:

- 1) donošenju propisa kojima se stvaraju uslovi pokriće katastrofalnih rizika uz komercijalne uslove
- 2) podršci pulovima osiguranja i reosiguranja (naknada iz budžeta šteta koje ne mogu da se pokriju sredstvima pula)
- 3) sprovođenju preventivnih mera

Zaštita ličnih podataka

Najvažniji propisi

- 1) Konvencija Saveta Evrope o zaštiti lica u vezi automatske obrade podataka
- 2) Direktiva EU o zaštiti fizičkih lica u vezi obrade ličnih podata
- 3) ustavi
- 4) zakoni o zaštiti ličnih podataka
- 5) zakoni o ugovoru o osiguranju

Propisi garantuju

- 1) da svako bude obavešten o prikupljenim podacima o svojoj ličnosti
- 2) sudsku zaštitu zbog zloupotrebe podataka
- 3) obradu podataka ukoliko se obavlja u svrhu za koju je određena, uz pristanak lica čiji se podaci obrađuju.

Prilikom preuzimanja podataka od budućih osiguranika , društva za osiguranje

- 1) moraju da poštuju principe proporcionalnosti i relevantnosti
- 2) posebnim aktima poslovne politike obezbeđuju poštovanje pravila o zaštiti ličnih podataka osiguranika, koja se primenjuju u okviru sistema internih kontrola.
- 3) utvrde posebne procedure prilikom prikupljanja, upravljanja i obrade informacije

Potencijalni osiguranici moraju da budu informisani o

- 1) identitetu lica koje je zaduženo za obradu podataka
- 2) svrsi obrade uz izbegavanje uopštenih formulacija, obaveznom ili dobrovoljnom davanju odgovora
- 3) o posledicama nedavanja informacija, primaocu informacija, pravu na pristup i mogućnosti izmena podataka.

Podaci osigarnika bi trebalo da budu zaštićeni kontrolom:

- 1) pristupa
- 2) prenosa (naročito prekograničnog)
- 3) memorisanja
- 4) upotrebe
- 5) unosa